

YK 1, Iisalmen strateginen yleiskaava, 3 rakennemallia – vaiheen lausuntojen yhteenveto

Yhteenveto annetuista lausunnoista sekä kaavoittajan vastineet (rakennemalleja esitelty useissa tilaisuuksissa, tilaisuusluettelo asiakirjan lopussa)

Lausunnot:

Iisalmen vammaisneuvosto 25.1.2018

Vammaisneuvosto tutustui Iisalmen kaupungin vuoteen 2035 tähtäävän yleiskaavan eri vaihtoehtoihin pitämässään kokouksessa 18.1.2018. Keskustelussa todettiin, että kaupunkilaiselle on turvattava ydinkeskustasta palvelujen saatavuus ja saavutettavuus. Kaupunkia on kehitettävä monipuolisesti erilaisia ihmisiä ja heidän tarpeitaan vastaaviksi. Kouluksien toivotaan tulevaisuudessa pystyvän vastaamaan kaikkien kuljetusta tarvitsevien kysyntään.

Vastine: Lausunnossa esitetyt seikat huomioidaan kaavasuunnittelussa.

Iisalmen kyläneuvosto 3.2.2018

Ehdotamme kaikkien mallien vaikutusten tarkasteluun neljättä kohtaa HYVINVOINTI JA VIIHTYVYYS.

Muutosehdotukset kursivoidulla, punaisella tekstillä.

NAUHATAAJAMA

Asuminen ja palveluverkko sijoittuvat etelä-pohjoisuuntaisesti, huomioiden itä-länsisuunnan työssäkäyntialueet.

Palveluverkko toimii nykyisellään muuten, mutta Soinlahden ja Partalan koulut yhdistyvät Mansikkaniemelle uudeksi kouluksi. *Sourunsalon koulu jatkaa elinkaarensa päähän vuotuisilla korjauksilla.*

Vaikutusten arviointi- saavutettavuus

Uudet kyläalueet *maksimissaan 12 km ala-asteesta*

Vaikutusten arviointi- hyvinvointi ja viihtyvyys

- Partalan ja Soinlahden koulujen lakkauttaminen heikentäisi viihtyvyyttä ja hyvinvointia osittain keskuksissa harrastuspaikkojen osittaisella lakkauttamisella ja pidettyneillä koulupäivillä.*
- yhteisöllisyyden väheneminen*
- Näihin keskuksiin aiempina vuosina tehty infran ym. rakentamiset menisivät osittain "hukkaan"*

VAHVA KESKUSTA

Soinlahteen varaudutaan sijoittamaan teollisuutta, *jolla ei merkittäviä ympäristöhäiriöitä, jo olemassa oleva asutus huomioidaan*

Vaikutusten arviointi- palveluverkko

Vahvistaa *osittain* keskustan palveluja ja tuo *jonkin verran lisää* elävyyttä keskustaan.

(Marketit jo rakennettu ja elävyyttä saadaan pienentämällä kauppohen aukioloaikoja keskustassa ja tuomalla torille enemmän tapahtumia ja mm. poistamalla torin käyttömaksut)

Vaikutusten arviointi- hyvinvointi ja viihtyvyys

- liikenne, melu ja saasteet lisääntyvät keskustassa*
- asuinkaavoituksen alle jäävät viheralueet vähenevät*

KEHITTYVÄT KYLÄT *KEHITTYVÄ JA TASAPAINOINEN KAUPUNKI*

Maaseutuelinkeinot toimivat kylillä ja lisääntyvä asuminen huomioi näiden elinkeinojen tarpeet. (rakentamalla maaseudulle hyväksyy hajuhaitat mm. lannanlevitysaikaan)

Palveluverkko keksitty kaupungin ytimeen ja kyläkoulut kehittyvät *vielä vahvemmin eräänlaisiksi kyläkeskuksiksi*. Kyläkaupat (2kpl) säilyvät *ja vahvemmat kyläkeskukset takaavat paremmat edellytykset lähipalveluille*. Yksityiset kylillä toimivat vanhusten hoitokodit ja päiväkodit säilyvät ja näiden tarve lisääntyy.

Iisalmen eteläpuolista (Kotikylä-Pörsänmäki-Lappetelä) maaseutualuetta kehitetään mm. biokaasutalouden näkökulmasta.

Vaikutusten arviointi- palveluverkko

- olemassa oleva palveluverkko säilyy ennallaan ja monipuolistuu tukeutuen jo maaseudulle rakennettuun infraan.*
- älykäs ja digitaalinen palveluverkko kaikkien kuntalaisten saavutettavissa*

Vaikutusten arviointi –saavutettavuus

- tieverkkoa kehitetään raskaan liikenteen tarpeisiin maaseutualueella etenkin itäisellä ja eteläisellä alueella. Kehittyvien koulukeskusten lähellä tarkastellaan myös mahdollista kevyen liikenteen väylien rakentamistarvetta*

Vaikutusten arviointi- hyvinvointi ja viihtyvyys

- imagollinen markkinointivaltti iisalmelle tarjota myös kehittyviä koulukeskuksia kylillä niille 1000 uudelle asukkaalle ruutukaava-alueen ulkopuolella*
- lisää yhteisöllisyyttä, maanläheisempää ja turvallista kasvu ympäristöä*
- lyhyemmät koulukuljetusajat*
- säilyttää ja lisää kyläkeskuksissa olevaa virkistys- ja harrastetoimintaa näkyen väestön parempana terveytenä*

22.2.2018

id360116

Vastine: Lausunnossa esitettyjä seikkoja tullaan huomioimaan kaavaluonnosta laadittaessa. Kehittyvä ja tasapainoinen kaupunki on hyvä lähtökohta koko kaupungin kattavalle maankäytön suunnittelulle. Maaseudulle jo rakennettu infra on mahdollisuus maankäytön suunnittelun näkökulmasta, joten suunnittelu tukeutuu myös tähän. Biotalousmahdollisuudet on tarkoitus huomioida kaavassa laajasti. Digitalisaation huomioiminen maankäytön ratkaisuihin on haasteellista, mutta kaavassa voidaan huomioida ennustettavissa olevat yhteiskunnan muutokset tavoitevuotta 2035 silmällä pitäen. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

MTK- Iisalmi ry 12.2.2018

Suunnitelmassa kehitysvaihtoehdot oli kiteytetty kolmeksi eri vaihtoehdoksi. Näistä kaikissa maaseutualueiden kehittyminen on huomioitu hyvin, mutta kokonaisuutena näemme Iisalmen kehittyvän parhaiten, kun maaseutu on kiinteä osa kaupunkia.

Maatalousyritykset ovat kyläelämän selkäranka. Tässä yhteydessä on huomattava, että maatalousyrityksiä on monia erilaisia, niin kasvi-, kuin kotieläintilojakin. Iisalmissa on paljon peltoa mutta yhtenäistä peltoaluetta on verraten vähän. Tämä tuo reunaehdot myös jatkossa tilojen kehittymiselle. Tätä taustaa vasten ajatus kotieläintilojen eristämisestä asutuksen ulkopuolelle ei ole kovin relevantti. Myös tulevaisuuden yksiköt mahtuvat mielestämme muun asutuksen kanssa maaseutukylään.

Ajatus maaseudun keskittymisestä pelkää monessa suhteessa. Ihmiset kaipaavat jatkossakin ympärilleen sosiaalista elämää ja verkostoja. Kylän ainoan yrittäjän asema ei ole kovin tavoiteltava yhteistyömahdollisuuksien ollessa vähäisiä ja elämänpiirin käydessä pieneksi. Bio- ja kiertotalous on kasvava trendi ja antaa maaseudulle aivan uusia vaihtoehtoja yritystoimintaan. Hajautettu energiantuotanto tuo huoltovarmuutta ja antaa mahdollisuuden laajentaa liiketoimintaa maataloilla. Tämän energiantuotantomuodon haasteena on energian siirtäminen, joten se on parasta käyttää lähellä tuotantopaikkaa. Maatalouden ja asutuksen liiallinen eriyttäminen on tätäkin ajatellen ongelmallista.

Vaihtoehdossa kolme on esitetty malli, jossa 2000 uutta asukasta sijoittuisi keskustan alueelle ja 1000 maaseudulle. **Kaavoitus- ja luvittamisvaiheessa on huolehdittava siitä, että maatalouden harjoittamisen edellytyksiä ei heikennetä. Uudet asuinalueet ja yksittäiset tontit on sijoitettava muualle kuin peltoalueille**, jotta tilusrakenne ei heikkene. Kaavoituksessa tulee huolehtia siitä, että maatilat/ maaseutuyritykset eivät jää puristuksiin tieverkon ja asutuksen väliin.

Vaihtoehdossa yksi ja kaksi uusi asutus keskittyisi taajamiin ja keskustaan. Samalla koulut keskittyisivät näille alueille. Tämä kehitys johtaa siihen, että esimerkiksi tiestön kunto syrjemmillä alueille heikkenee entisestään ja sekä ihmisten että tavaroiden kuljettaminen vaikeutuu. Koulujen sijoittuminen ja nykyisten koulujen säilyttäminen keskustan ulkopuolelle vahvistaa samalla kyläelämän ja alueiden vetovoimaa niin syvemmällä maaseudulla kuin kehysalueilla olevalla maaseudulla. Maaseudulla toimivat koulut ovat kylille/ kehysalueille hyvin merkityksellisiä ei vain koulun läheisyyden vuoksi vaan sosiaalisen kanssakäymisen vuoksi. Niillä on niin lapsille kuin aikuisillekin useita liikunta- ja harrastusvuoroja. Alueen

22.2.2018

id360116

maaseutuyritykset voivat markkinoida samoja latuja asiakkailleen harrasteiden muodossa. Uudessa kuntastrategiassakin mukaan halutaan lisätä kylä- ja kehysalueiden aktiivisuutta.

Soinlahden teollisuusaluetta tulee kehittää teollisuuden näkökulmasta, vaikka yrittäjyyttä mahdollistetaan myös maaseudulla. Nämä eivät ole toisiaan poissulkevia vaihtoehtoja! Kaikkien maaseutualuiden kaavoituksessa tulee huolehtia siitä, että kaavoitettu tontti tai osa tonteista on riittävän suuria mahdollistaakseen sillä alueella yritystoiminnan. Yritystoiminnan sijoittuminen myös maaseudulle takaa muillekin siellä asuville paremman infran niin data- kuin muidenkin liikenneyhteyksien muodossa.

keskustan elävyyden lisääminen on tärkeä asia. Siihen voi kuitenkin panostaa muutoinkin, kuin keskittämällä kaikki uusi asutus keskustan alueelle. Iisalmen asema vahvistuvana seutukaupunkina antaa mahdollisuuksia palveluiden ja yritystoiminnan kehittämiseen. Lisääntyvä asukasluku, oli se keskustan alueella, taajamissa tai maaseutukylissä, tuo elinvoimaa kaupunkiin.

Pyydämme ottamaan huomioon kaikki maaseudun elinvoimaa lisäävät toimenpiteet kuitenkin niin, ettei maa- ja metsätalousyriyten toiminta vaarannu.

Vastine: Iisalmen yleiskaavan tarkoituksena on sallia maaseutuelinkeinojen harjoittamisen mahdollisuudet hyvin laajasti. Biotalous mukaan lukien maatalouden ja metsätalouden työllistävä vaikutus tunnustetaan kaavaluonnosta laadittaessa. Kaupungin tasapainoinen kehittäminen on Iisalmen kaupungin tavoitteena. Jo nyt Rakennusjärjestys ja laindääntö takaavat rakentamismahdollisuudet hyvin laajasti. Kaavaluonnosta laadittaessa huolehditaan siitä, että maatalouden harjoittamisen edellytyksiä ei heikennetä. Uudet asuinalueet on tarkotus sijoittaa muualle kuin aktiivikäytössä oleville tai potentiaalisesti aktiivikäyttöön tuleville peltoalueille. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Iisalmen Ikäihmisten neuvosto 12.2.2018

Iisalmen yleiskaava tulee ohjaamaan kaupunkirakenteen kehitystä pitkällä tähtäimellä. Kaavan tavoite on 2035. Yleiskaava on tavoitteena laatia siten, että se ohjaa mm. asumista, työpaikka-alueiden sijoittumista ja liikkumista Iisalmen alueella. Lisäksi tavoitteena on, että kaava ohjaa Iisalmen yhdyskuntarakennetta elävästi riippuen väestökehityksestä ja kaupungin elinvoiman kehittymisestä. Yleiskaavassa huomioidaan kaupunkistrategiassa määritellyt keskeiset tavoitteet. Kaupunkistrategiassa väestötavoite on 25 000.

Huomioita ikääntyvän väestön näkökulmasta.

Asuminen, palveluverkko ja sijoittuminen keskustaan ja kylille, asumisen tarpeet kylillä, kevyt liikenne, virkistysalueet, asumisen tarpeet keskustassa, palveluiden saavutettavuus, liikenneyhteydet, yritystoiminnan mahdollisuudet palveluiden kehittämiseksi.

Kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia. vanhuspalvelulain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia. Tämä koskee asioita, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen ja päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta. Tavoitteena on parantaa ikääntyneiden asumisololoja siten, että ikääntyneet voivat

asua kodissaan niin pitkään kuin mahdollista terveyden huomioon ottaen. Näihin kaavoituksella on merkitystä.

Yleiskaavassa tulee huomioida ikääntyneen väestön asumisen edellytykset koko kaupungin alueella. Asuminen, liikkuminen ja palveluiden saanti edellyttää esteetöntä liikkumista asuntoihin ja ympäristössä. Alueilla, jossa asutaan kerrostaloissa, tulee kaavoituksella ohjata hissillisten talojen rakentamiseen. kevyen liikenteen väyliä tulee olla helpottamaan liikkumista ja palveluiden piiriin pääsemistä. Ulkoilu- ja virkistysalueilla on merkitystä terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa. Niiden sijoittelussa eri alueille esteetön saavutettavuus tulee huomioida.

Ikääntyneen väestön asumisen keskittynee tulevaisuudessa entistä enemmän keskustan palveluiden lähelle. Tämä ei poista palveluiden edellytysten kehittämistä myös haja-asutusalueilla kehittyvät kylät vaihtoehdossa. Ikäihmisten neuvosto pitää tärkeänä, että edellytykset ikääntyvän väestön hyvinvoinnille kehittyvät kaupungin kaikilla alueilla.

Ikääntyneen väestön asumiskampuksille tulee olla kaavallinen mahdollisuus. Palvelujen saanti alueilla, jossa asiakkaita on enemmän, on todennäköisempää kuin alueilla, jossa palvelujen tarjoajia on vähän. Tämä koskee palveluiden ja elämisen koko kirjoa, terveydenhuoltoa, yhteisöllisyyttä, asumisen apua, virkistystä, jne.

Vastine: Kaavaluonnosvaiheessa huomioidaan esteettömän liikkumisen ja palveluiden saavutettavuuden näkökulmat. Ajatus ikääntyneiden ihmisten yhteisöllisen asumisen mahdollistamiseen on mielenkiintoinen ja pyrimme koko kaupungin yleiskaavassa huomioimaan sen. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Iisalmen Omakotiyhdistys ry 14.2.2018

Iisalmen Omakotiyhdistys ry esittää, että Iisalmea kehitetään seutukaupunkina, jossa ylläpidetään ja edistetään keskustan elinvoimaisuutta sekä kehitetään maaseutua; Elävä keskusta- Kehittyvät kylät –mallin mukaisesti. Em. malli mahdollistaa erilaisten asumismuotojen sekä erityyppisten asuinpaikkojen sijoittumisen kaupunkiimme.

Kaupungin tulee huolehtia tasapuolisesti kuntalaisten henkisestä hyvinvoinnista ja digitaalisuuden tasapainosta, koska sillä voi olla tulevaisuudessa merkittävä etulyöntiasema.

Työpaikka-alueiden sijoittuminen keskustan etelä- ja pohjoispuolelle on sijainniltaan ja saavutettavuudeltaan hyvä, jättäen keskusta-alueen asumiseen ja palveluille.

Kevyen liikenteen reitit ja niiden turvallinen sijoittaminen tulee suunnittelussa huomioida, kiinnittäen erityistä huomiota koulumatkareittien sijaintiin.

``Uskon, että kaupungit jotka panostavat ihmisten henkiseen hyvinvointiin ja digitaalisuuden tasapainoon saavat tulevaisuudessa merkittävän etulyöntiaseman`` (Karl Nyman 20179. Em. viitaten, myös digitalisaation tuomat mahdollisuudet sekä riittävien virkistysalueiden säilyminen tulee kaupunkisuunnittelussa huomioida.

Vastine: Digitalisaation mahdollisuuksien huomioiminen maankäytön suunnittelussa on haastavaa, mutta mielenkiintoista. Kaavaluonnoksessa pyritään mahdollisimman hyvin huomioimaan tämä näkökulma tavoitevuoteen 2035 mennessä. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.